

گزارش «فرهیختگان» از تازه‌ترین اخبار کرونایی منتشر شده در nature، معتبرترین مجله علمی جهان

ناشناختگی کووید-۱۹ یک ساله شد

ندا اکهری
مترجم

هرچه از همه‌گیری کرونا در دنیای گذر، ابعاد گسترده‌تری از این ویروس شناخته می‌شود. با مطالعاتی که در ماه‌های اخیر صورت گرفته، دانشمندان به درمان‌های

جدید و واکسن کرونا رسیده‌اند که هنوز تحقیقات در این زمینه ادامه دارد و محققان هر روز به یافته‌های مختلفی از این ویروس دست می‌یابند که به پیشبرد روش‌های درمانی و پیشگیرانه در این بیماری کمک می‌کند. nature به‌عنوان معتبرترین مجله علمی دنیا، هر روز جدیدترین یافته‌های علمی دانشمندان را منتشر می‌کند.

دارویی برای کمک به کووید-۱۹ شدید

محققان به این نتیجه رسیده‌اند که ترکیبی از داروهای «بارسیترینیب» و «رمدسیویر» در بهبود بیماران مبتلا به کووید-۱۹ بستری در بیمارستان مؤثر عمل می‌کند. موسسه‌های ملی بهداشت آمریکا مدت‌هاست داروی رمدسیویر را به‌عنوان یکی از روش‌های درمانی مبتلایان به کرونا توصیه کرده‌اند. اما هنوز هم بر سر اثربخشی این دارو در دنیا شک و شبهه‌هایی مطرح می‌شود و سازمان بهداشت جهانی نظر مثبتی به استفاده از آن برای درمان مبتلایان به کرونا ندارد. محققان دانشگاه مرکز پزشکی نبراسکا در اوماها، برای آزمایش بخشی از این درمان ترکیبی، رمدسیویر و داروی ضد التهابی بارسیترینیب را به حدود ۵۰۰ بیمار بستری مبتلا به نوع متوسط تا شدید کووید-۱۹ تجویز کردند. برخی از این افراد هم‌داروی رمدسیویر و یک شبه‌دارو مصرف مراقبت‌های ویژه بهبود یافتند، کنترل کردند. بودند، به‌طور متوسط طی مدت هفت روز بهبود رمدسیویر استفاده کرده بودند، هشت روز بود. بودند، با درمان با رمدسیویر به‌طور متوسط

تأثیر آسم بر شدت بیماری کرونا

معمولاً شدت بیماری کرونا با برخی بیماری‌های مشترک با آن مرتبط است اما با وجود این، هیچ تحقیقی تاکنون خطر بالقوه نارسایی تنفسی و مرگ‌ومیر بیماران مبتلا به کرونا را با سابقه قبلی ابتلا به آسم نشان نداده است. محققان ۷ هزار و ۲۷۲ بیمار مبتلا به کووید-۱۹ که‌های را مطالعه کردند. از این میان، محققان ۶۸۶ بیمار مبتلا به آسم را از نظر شدت بیماری مورد ارزیابی قرار دادند و نتیجه بالینی کرونا را در مقایسه با بیمارانی که مبتلا به آسم نبودند، ارزیابی کردند و به‌عبارتی از ۲۷۲۲ بیمار مبتلا به کرونا، ۶۸۶ نفر مبتلا به آسم و ۶۵۸۶ نفر بدون سابقه ابتلا به آسم را با هم مقایسه کردند. محققان با بررسی جنسیت، سن و میزان مرگ‌ومیر بیماران نشان دادند که آسم عامل پرخطر و مهمی برای نارسایی تنفسی یا مرگ در مبتلایان به کووید-۱۹ به‌شمار نمی‌رود. در واقع، آسم عامل پرخطر در ابتلا به کرونا نیست. با وجود این، طبق یافته‌های به‌دست‌آمده، آمار مرگ‌ومیر در بیماران مبتلا به آسم که در سال گذشته تجربه بیماری حاد تنفسی به‌دلیل آسم را داشته‌اند، در ارتباط با کرونا بیشتر است که البته این خطر در سالمندان و در میان مردان بیشتر دیده می‌شود.

با کمبود واکسن کرونا، چگونه مانع مرگ‌ومیر شویم؟

درست است که واکسن کرونا در برخی از کشورهای دنیا تولید شده و چند هفته‌ای است که تست‌های آن در چند کشور محدود انجام شده است، اما به‌نظر می‌رسد حتی در صورت به‌اثبات رسیدن اثربخشی واکسن کرونا، تعداد آن محدود است و همه انسان‌ها قادر به تزریق آن و ایمنی در برابر ویروس کرونا نیستند. آنچه مسلم است، کارکنان بخش سلامت جزو نخستین گروه‌هایی هستند که این واکسن را دریافت خواهند کرد. اما برخی محققان دانشگاه کلرادو بر این باورند اگر گروه‌های سنی مختلف در اولویت قرار گیرند، می‌توان اثرات تولید واکسن را در نمونه‌های مختلف بررسی کرد. آنها همچنین تأثیر میزان گسترش ویروس را در جمعیت‌ها، سرعت تزریق واکسن و اثربخشی ایمنی ایجاد شده از طریق تزریق واکسن را هم مورد آزمایش قرار داده‌اند. گروه محققان دریافتند که در بیشتر موارد، تزریق واکسن به افراد بالای ۶۰ سال پیش از دیگر گروه‌های سنی، جان شمار زیادی از افراد رنجت می‌دهد. اما برای پیشگیری از ابتلای شمار زیادی از افراد به این ویروس، کشورها باید گروه‌های سنی جوان‌تر را در اولویت تزریق واکسن قرار دهند. هدف قرار دادن افرادی که تاکنون به این ویروس مبتلا نشده‌اند برای دریافت واکسن ممکن است باعث کاهش مرگ‌ومیر و افزایش عفونت در مناطق آسیب‌دیده شود.

اثرات دائمی واکسن کرونا

بررسی‌های اخیر دانشمندان نشان می‌دهد افرادی که در مرحله اول واکسن کرونا را دریافت می‌کنند تا ۴ ماه پس از اولین دوز تزریق، آنتی‌بادی کافی برای مقابله با کرونا در بدن دارند. شرکت بیوتیک مادرنادر کمبریج گزارش کرده است که واکسن تولیدی این شرکت تا ۹۴ درصد در برابر پیشگیری از ابتلا به کووید-۱۹ مؤثر عمل می‌کند. محققان برای اثبات اینکه اثربخشی این واکسن دائمی است یا خیر، نمونه خون حدود ۳۴ داوطلب را مورد بررسی قرار دادند که تاکنون دوز دوم واکسن کرونا را در فاصله یک‌ماه از هم دریافت کرده‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد که سطح آنتی‌بادی این گروه از داوطلبان یک تا دو هفته پس از تزریق دوز دوم واکسن، به اوج خود رسید و بعد از گذشت دو ماه و نیم تا حد کمی کاهش یافت. ۴ ماه پس از گذشته تزریق دوز اول واکسن، نمونه خون این افراد همچنان دارای آنتی‌بادی‌های خنثی‌کننده ویروس بوده است که عملکرد ویروس را از بین می‌برد. یافته‌های به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که تزریق واکسن می‌تواند واکنش تولید آنتی‌بادی در بدن را دائمی کند و می‌توان امیدوار بود که با تزریق آن، دنیا از شیوع ویروس کرونا خلاص شود.

آنتی‌بادی‌های کمی در برابر کرونا ایمنی ایجاد می‌کنند

محققان در بررسی‌های اخیر که روی میمون‌های مبتلا به کووید-۱۹ انجام داده‌اند، به این نتیجه رسیده‌اند که تنها سطح کمی از آنتی‌بادی‌ها هستند که در برابر ابتلا به کرونا ایمنی ایجاد می‌کنند. این یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد سلول‌های ایمنی موسوم به سلول‌های «تی» منجر به بروز ایمنی در برابر ویروس می‌شوند به‌ویژه زمانی که سطح آنتی‌بادی پایین باشد. هنوز راهی برای پیش‌بینی این امر وجود ندارد که کدام ویژگی واکنش ایمنی باعث بروز ایمنی در برابر بیماری‌های عفونی می‌شود. اما محققان دانشکده پزشکی هاروارد بوستون به‌دنبال یافتن این مساله هستند که کدام عناصر ایمنی در بدن در برابر کووید-۱۹ ایمنی ایجاد می‌کنند. پژوهشگران، آنتی‌بادی جمع‌آوری شده از میمون‌های ماکاک را که از کرونا بهبود یافته‌اند، به میمون‌های سالم تزریق کردند. آنها نشان دادند که این آنتی‌بادی‌ها از این میمون‌ها در برابر بروز عفونت جلوگیری کرده و واکنش ایمنی را تقویت می‌کند. دوزهای بالاتری آنتی‌بادی نسبت به دوزهای پایین، ایمنی بیشتری را در بدن میمون‌ها ایجاد می‌کند.

تأثیر کووید-۱۹ بر تغییر سرماخوردگی و آنفلوآنزا

اقداماتی که برای مهار همه‌گیری ویروس کرونا انجام شده، باعث سرکوب آنفلوآنزا و سایر بیماری‌های تنفسی می‌شود که می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای را به‌دنبال داشته باشد. نیمکره شمالی کره‌زمین تا اواسط ماه دسامبر مستعد شروع سرماخوردگی سالانه و آنفلوآنزای فصلی است اما امسال همه‌گیری کرونا در بسیاری از کشورها باعث شده میزان سرماخوردگی‌های سالانه و آنفلوآنزای فصلی تاحد زیادی کاهش یابند. تاکنون همه‌گیری کرونا در دنیا حدود ۶۷ میلیون نفر را مبتلا کرده و ۱/۵ میلیون نفر را به کام مرگ کشانده است. روش‌های پیشگیرانه‌ای چون استفاده از ماسک، فاصله‌گذاری اجتماعی، رعایت بهداشت و کاهش سفرها نیز تأثیر به‌سزایی روی این بیماری تنفسی داشته است. در نیمکره جنوبی که در حال حاضر فصل زمستان را پشت‌سر گذاشته‌اند، آنفلوآنزای فصلی به‌شدت همه‌گیر شده که به‌نظر می‌رسد به‌زودی شاهد این وضعیت در نیمکره شمالی هم باشیم. متقابلاً، برخی ویروس‌های سرماخوردگی هم باقی مانده‌اند و یافته‌ها نشان می‌دهد همین ویروس‌ها در برخی موارد در برابر ابتلا به کووید-۱۹ ایمنی ایجاد می‌کنند. به‌رغم سابقه طولانی بشريت در ابتلا به سرماخوردگی و آنفلوآنزا، ویروس‌هایی که عامل بروز این بیماری‌ها هستند، هنوز مرزوم باقی مانده‌اند. دانشمندان امیدوارند فصل‌هایی که پیش‌رو داریم بتواند اطلاعات جدیدی از انتقال و رفتار این میهمانان ناخوانده سالانه به دانشمندان نشان دهد. در ماه می که موج اول کرونا در بسیاری از کشورها اتفاق افتاد و قرنطینه‌ها اجرا شد، کارمندان سلامت و پزشکان اعلام کردند آنفلوآنزای فصلی ۲۰۲۰-۲۰۱۹ در نیمکره شمالی متوقف شده است. البته بسیاری از محققان علت آن را رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی عنوان کردند که در همه‌گیری کرونا به‌عنوان راهی مؤثر برای جلوگیری از شیوع بیماری اجرایی شد. بررسی‌ها نشان می‌دهد با شروع همه‌گیری کرونا، تست‌های مثبت ویروس آنفلوآنزا در آمریکا با کاهش ۹۸ درصدی روبه‌رو شد. مرکز پیشگیری و کنترل بیماری‌های آمریکا تخمین زده است حدود ۳۸ میلیون نفر در آمریکا به آنفلوآنزا مبتلا شده و ۲۲ هزار نفر هم بر اثر این بیماری جان خود را از دست داده‌اند که کمترین میزان در مقایسه با سال‌های اخیر است اما بی‌سابقه نیست.

۱۲ هزار نفر در فراخوان جذب اعضای هیات علمی ثبت‌نام کردند

محمدرضا رضوان طلب در گفت‌وگو با مهر با اشاره به بیست‌و‌چهارمین فراخوان نیمه‌متمرکز جذب اعضای هیات‌علمی (پیمانی و طرح‌سربازی) دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی کشور مربوط به فراخوان شهریور ۹۹ گفت: «حدود ۱۲ هزار نفر در این دوره ثبت‌نام کردند.»

وی درباره تمدید دوباره مهلت ثبت‌نام جذب اعضای هیات‌علمی دانشگاه‌ها گفت: «فرصت ثبت‌نام جذب اعضای هیات‌علمی یک‌بار تمدید شد و تمدید دوباره آن بی‌معناست.» رئیس مرکز جذب اعضای هیات‌علمی وزارت علوم به سهمیه‌های جذب اشاره کرد و افزود: «امسال سهمیه‌های ما برای کل دانشگاه‌های دولتی ۹۴۵ نفر است، برای سال ۱۴۰۰ نیز ۹۴۵ نفر سهمیه داریم.»

نفر سال ۹۹ برخلاف سال‌های گذشته ۲ فراخوان جذب اعضای هیات‌علمی به‌دلیل شرایط کرونا و مقداری هم تأخیر دانشگاه‌ها در ارسال پرونده‌ها در یک فراخوان ادغام شد.

تشکیل دبیرخانه وحدت حوزه و دانشگاه در ۱۵ استان کشور

مصطفی رستمی گفت: «در ۱۵ استان کشور دبیرخانه وحدت حوزه و دانشگاه با تلاش مدیران حوزه، روسای دانشگاه‌ها و مسئولان نهاد نمایندگی در استان‌ها شکل گرفته است.»

وی در نشست مشترک مدیریت حوزه‌های علمیه کشور با وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به‌مناسبت روز وحدت حوزه و دانشگاه که در سالن شهدای جهاد علمی وزارت علوم برگزار شد، اظهار داشت: «با توجه به بیانات مقام‌معم‌رهبری در دهه ۸۰ در نشستی با مسئولان وقت نهاد، نهاد نمایندگی در واقع ابتدا نهاد نمایندگی حوزه علمیه در دانشگاه‌ها است.»

وی با اشاره به مجموعه فعالیت‌های فارغ‌التحصیلان حوزه علمیه در محیط‌های دانشگاهی، گفت: «حدود ۱۷۰۰ عضو هیات‌علمی طلبه و ۲ هزار مبلغ طلبه در فضای دانشگاه‌ها ما فعال هستند.»

رئیس نهاد نمایندگی مقام‌معم‌رهبری در دانشگاه‌ها به ۴۰ مرکز علوم اسلامی و حوزوی دانشگاهی اشاره کرد که به تربیت دانشجویان می‌پردازند و تأکید کرد: «این مراکز به تربیت افراد با توانمندی مهندسی و مدیریت همراه با آشنایی با دانش حوزوی می‌پردازند.» رستمی افزود: «۱۰ درصد دروس دوره کارشناسی، دروس معارف اسلامی و مجموعه دروس با فضای حوزوی است و در مجموع ۲۰۰ عنوان کتاب درسی در این زمینه تألیف شده است.»

تنها ۱/۵ میلیارد برای ۳۷ طرح کرونایی

مصطفی مطلبی، رئیس پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست‌فناوری در گفت‌وگو با مهر با اشاره به یکی از مأموریت این پژوهشگاه در جهت همگرا کردن تحقیقات و پرهیز از انجام تحقیقات موازی در کشور، بیان کرد: «از همان ابتدای کار طرح‌های زیادی (۱۸۶ طرح) از دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی سراسر کشور به کارگروه‌های این پژوهشگاه ارسال شدند.»

وی افزود: «پس از کارشناسی علمی این ۱۸۶ طرح توسط کارگروه‌های علمی که اعضای آنها از این پژوهشگاه و نیز سایر محققان از سایر مراکز علمی و دانشگاه‌ها تشکیل شده بودند، در مجموع تعداد ۳۷ طرح مورد تأیید قرار گرفتند.»

مطلبی با بیان اینکه در مجموع اعتباری معادل یک‌ونیم میلیارد تومان به این پژوهشگاه برای حمایت از اجرای این طرح‌ها اختصاص یافت، بیان کرد: «این اعتبار، بودجه قابل‌ملاحظه‌ای برای تحقیقات گسترده در حوزه کرونا نبود اما برای شروع کار به طرح‌ها اختصاص پیدا کرد.»

وی تأکید کرد: «همچنین با توجه به محدودیت اعتبار تخصیص یافته، برخی طرح‌ها با بودجه محدودی که به آنها اختصاص پیدا کرده است، نمی‌توانند پیشرفت کاملی داشته باشند از این رو به مجریان اعلام کردیم که به جذب بودجه بیشتری از سایر منابع در کشور بپردازند و از امکانات پژوهشگاه یا دانشگاه خود در این راستا بهره ببرند.» مطلبی ادامه داد: «از این ۳۷ طرح، ۲۶ طرح از دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مستقر در استان‌های تهران و البرز و مابقی از سایر استان‌ها بوده است.»